

Részvételi költségvetés az önkormányzatokban – kiadványbemutató

Mi fán terem a részvételi költségvetés? Hogyan szólhatnak bele jobban a helyi lakók abba, hogy mire költi az önkormányzat a közpénzt? Hogyan lehet alkalmazni ezeket a módszereket a magyar önkormányzatok működésében? Február 14-én bemutatásra került a „Részvételi költségvetés esélyei a magyar önkormányzatokban” című kiadvány, mely a Megújuló Magyarországért Alapítvány (MMAA), a Friedrich Ebert Stiftung (FES) és a K-Monitor együttműködésében született meg, és amely nem kevesebbre hivatott, mint hogy megválaszolja a fenti kérdéseket. Az eseményt a VIII. kerületi Kesztyűgyár fogadta be.

Az eseményt Molnár János (Friedrich Ebert Stiftung) és Dr. Erőss Gábor (Párbeszéd) józsefvárosi alpolgármester nyitotta meg. *Molnár János* beszédében kifejtette, hogy a részvételiség mint érték elengedhetetlen ahhoz, hogy a magyar baloldal felvegye a versenyt riválisaival, sőt, a részvételiség elvének zászlóra tűzése és gyakorlati alkalmazása elengedhetetlen a magyar baloldal megújulásához, hiszen ez egyaránt tágíthatja és elmélyítheti a baloldal valóság-értelmezését.

Erőss Gábor nyitóbeszédében a részvételiség eszmetörténetének felelevenítésével emlékeztette a hallgatóságot arra, hogy a részvételiség gondolata a képviselői demokrácia és a globális kapitalizmus kritikájából gyökerezik. A részvételi költségvetés intézményesülése lehetőséget ad arra, hogy állampolgároknak az országgyűlési és önkormányzati választások között lehetőségük legyen arra, hogy beleszóljanak az őket érintő mindennapi folyamatokba, és ellenőrzés alatt tartsák az általuk megválasztott tisztségviselőket is. Megemlítette, hogy a jelenlegi rendszerben egyelőre nincsenek kidolgozva a részvételiség infrastrukturális kérdései, például az, hogy hogyan lehet bevonni a fiatalokat, az időseket, a mozgássérülteket, a kismamákat és összességében a teljes lakosságot egy ilyen folyamatba. Most azonban szerencsére több olyan önkormányzat állt fel (nemcsak Budapesten), amelyek külön-külön, de remélhetőleg együtt is dolgozni fognak ezeken a problémákon.

A köszöntő beszédek után Merényi Miklós, a kiadvány szerzője és a K-Monitor munkatársa tartotta meg előadását. 2008 után részvételi fordulat történt a világban, ami a globális problémákra lokális megoldásokat keres. Kérdés azonban, hogy ez a részvételiség valóban hatalommal ruházza fel a résztvevőket, vagy ez az eszköz megmarad a politikai elit pr-eszközének. Az előadás ideje alatt a közönségnek nemcsak fegyelmezett hallgatásával volt lehetősége gyakorolni a részvételiséget: egy applikáció segítségével szavazhattak arról, hogy mi a részvételi költségvetés legfontosabb feladata, és a résztvevők túlnyomó többsége a demokratikus folyamatokban való részvétel elsajátítását, és a döntések átláthatóságának elősegítését látta a részvételi költségvetés legfontosabb funkciójaként.

A kerekasztal-beszélgetés résztvevői bemutatkozásuk során elmondták, hogy hogyan kapcsolódnak a részvételi költségvetés témájához, majd arról beszéltek, hogy ők munkásságuk során a részvételiség mely dilemmáival találkoztak. A beszélgetésen résztvevők nagyarányban önkormányzatoknál – kerületi, fővárosi – dolgoznak, akik szinte mindannyian a civil mozgalmak irányából érkeztek mostani pozíciókba. Többször megfogalmazódott, hogy a részvételiség önmagában nem lehet cél, ez csupán eszköze annak, hogy hatékonyabb, átláthatóbb, demokratikusabb döntéseket hozzon meg egy közösség, ennek érdekében azonban bizonyos értelemben szükség van szigorú szabályok alkalmazására, mint például egy gyűlés súlyozott moderálására, tiszteletre és türelemre a résztvevők iránt.

Udvarhelyi Tessza és Németh Ders, akik mindketten a VIII. kerületi önkormányzatban látnak el közfeladatot, kifejtették, hogy éppen jelenleg rakják össze a kerület költségvetését, ami egy konfliktusos, hosszadalmas, bonyolult folyamat, de a folyamat közben tanulhatja meg igazán az ember, hogy hogyan működnek ezek az intézmények, ami egy izgalmas és hasznos élmény. A részvételi költségvetés bevezetésével ebbe a folyamatba nyerhetnek bepillantást és szólhatnak bele így a helyi lakosok. Le Marietta, aki a fővárosi önkormányzatnál foglalkozik a részvételiség elvének gyakorlatba ültetésével, hangsúlyozta, hogy a részvételiséghez kapcsolatos ügyek előre vitelében a főváros számít a kerületi önkormányzatokra is.

Több felszólaló megfogalmazta azt a dilemmát, hogy ilyen kísérletek akár rosszul is elsülhetnek, vagy adott esetben nem találnak olyan magas szintű érdeklődésre, mint ahogy elsőre számítanánk rá, hiszen a részvételiség bizonyos formáira ma is van lehetőség az önkormányzatokban, emelte ki Varga Attila, kispesti alpolgármester. Udvarhelyi Tessza azonban nyugalomra int és optimista hangvétellel zárta le a kerekasztal-beszélgetést: a demokrácia lényege maga a tanulási folyamat, hogy próbálkozunk, hibázunk, ezekből a hibákból tanulunk és a tapasztalatainkkal gazdagodva, azokat másokkal megosztva menjünk tovább az úton. A részvételi költségvetés józsefvárosi alkalmazása ennek az útnak a kezdete, és remélhetőleg az elkövetkező években egyre több olyan ügy, és egyre több olyan forrás lesz, amiről közvetlenül a lakosok dönthetnek majd.

A közönség számos kérdéssel és hozzászólással gazdagította az esemény színvonalát. Kiemelendő témának mondható az, hogy többen megfogalmazták a fokozatosság és szakértelem fontosságát. Említésre került, hogy féltő, hogy egy ilyen nagyreményű program politikai csatározások martaléka lesz, azonban a politikai tudatra ébredt állampolgárok összefogása erősebb bármilyen pártérdeknél. „A megválasztott képviselők éppen hogy a részvételi költségvetés facilitálása okozhat igazi társadalmi beágyazottságot számukra” – hozta fel ellenérvként Udvarhelyi Tessza arra a felvetésre, hogy a megválasztott önkormányzati képviselők hatáskörvesztésként élhetik meg a részvételi költségvetés intézményesülését. Az eseményt Büttl Ferenc zárta, aki reméli, hogy ez a beszélgetés az első volt a sok gyümölcsöző és előremutató beszélgetések sorozatában.